«БЕКІТЕМІН»
«Балалар-жасөспірімдер шығармашылық орталығы» КМҚК басшысы
_____ Матышова А.Н.
«_____» _____ 2026ж.

«Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасы негізінде «Бәйшешек ерте дамыту» бөлімінде іске асырылатын «Бәйшешек» жобасы

Жобаның бағыты: отбасылық оқу, рухани-адамгершілік тәрбие
Қатысушылар: 4–6 жастағы тәрбиеленушілер, ата-аналар және отбасы мүшелері
Ұзақтығы: 34 апта
Жиілігі: аптасына 1 рет
Негізгі құрал: ертегі оқу және ертегі мазмұны арқылы құндылықтарды талқылау
Қазақ ертегілері: 24 тақырып – шамамен 70%
Әлем ертегілері: 10 тақырып – шамамен 30%
Қорытынды өнім: «Ертегі – отбасы сахнасында» фестивалі/қойылымы.

ӨЗЕКТІЛІГІ:

Бала үшін ертегі – қоршаған ортаны танудың, жақсылық пен жамандықты ажыратудың, өз сезімін түсінудің табиғи әрі қызықты жолы. 4–6 жастағы бала ұзақ түсіндіруден гөрі кейіпкердің іс-әрекеті, диалог, сурет, ойын және сахналау арқылы құндылықтарды жеңіл қабылдайды.

«Бәйшешек» жобасының ерекшелігі – баланың ертегіні тек педагогпен ғана емес, ата-анасымен және отбасы мүшелерімен бірге оқуы.

Жоба барысында ата-ана: баласына ертегі оқиды, баланың ойын тыңдайды, кейіпкерлердің әрекетін бірге талдайды, баласымен бірге өткізген сапалы уақыт бойынша тәжірибе алмасады («Шабыт» БЖШО әлеуметтік парақшасы, сахналық қойылым);

* «Егер сен болсаң не істер едің?» деген сұрақтар арқылы баланың ойлауын дамытады;
* отбасы құндылықтарын күнделікті өмірмен байланыстырады;
* жыл соңындағы қойылымға баласымен бірге қатысады.

МАҚСАТЫ:

Балалардың жас ерекшелігіне сәйкес қазақ және әлем ертегілері арқылы адамгершілік, мейірімділік, еңбекқорлық, достық, жауапкершілік, отансүйгіштік, үлкенді құрметтеу, кішіге қамқор болу сияқты құндылықтарды қалыптастыру және ата-ананың баламен бірлесіп кітап оқу мәдениетін дамыту.

МІНДЕТТЕРІ:

-баланы ертегі тыңдауға және кітап оқуға қызықтыру.
-ата-ананың баламен бірге тұрақты оқу дәстүрін қалыптастыру.
-ертегі кейіпкерлерінің әрекеттері арқылы құндылықтарды түсіндіру.
-баланың өз ойын қарапайым әрі еркін жеткізуіне мүмкіндік беру.
-тыңдау, сөйлеу, есте сақтау және қиялдау қабілеттерін дамыту.
-отбасылық қарым-қатынасты нығайту.
-қазақ халық ертегілеріне қызығушылық қалыптастыру.
-әлем халықтарының мәдениетімен таныстыру.
-баланы шағын рөлдерді сомдауға дайындау.
-жыл соңында отбасы мүшелерінің қатысуымен ертегі қойылымын ұйымдастыру.

ЖАС ЕРЕКШЕЛІГІНЕ СӘЙКЕСТЕНДІРУ

4 жастағы балалар:
-ертегінің қысқа нұсқасын тыңдау;
-сурет бойынша кейіпкерді тану;
-1–2 қарапайым сұраққа жауап беру;
-кейіпкердің дауысын, қимылын қайталау;
-«жақсы–жаман», «дос–дұшпан» сияқты қарапайым түсініктерді ажырату.

5 жастағы балалар:
-ертегі оқиғасын ретімен айту;
-кейіпкердің әрекетіне баға беру;

-өз ойын 2–3 сөйлеммен жеткізу;
-кейіпкер рөлін орындау;
-ертегідегі құндылықты күнделікті өмірмен байланыстыру.
6 жастағы балалар:
- оқиғаның себебі мен салдарын түсіндіру;
-кейіпкердің сезімін анықтау;
-«Мен оның орнында болсам…» деп өз ойын айту;
-ертегіні шығармашылық түрде өзгерту;
-шағын диалог құрастыру;
-қойылымға белсенді қатысу.

«БӘЙШЕШЕК» ЖОБАСЫН ІСКЕ АСЫРУ МЕХАНИЗМІ

Баламен сөйлесу, көңіл күйін сұрау.
10 минут – «Ертегі уақыты»
Ата-ана мен бала ертегіні бірге оқиды, уақытты бірге мазмұнды, сапалы етіп бірге өткізеді.
10 минут – өнегелі әңгіме
2–3 жасқа сай сұрақ арқылы ертегінің тәрбиелік мәнін талқылау.
5 минут – «Отбасылық әрекет»
Сурет салу, кейіпкерді көрсету, мақал айту, шағын сахналау немесе үйде орындауға арналған тапсырма.

Ертегілер

№	Ертегі	Негізгі құндылық
1	«Мақта қыз бен мысық»	Еңбек, жауапкершілік
2	«Бауырсақ»	Тыңдау, сақтық, қауіпсіздік
3	«Шалқан»	Бірлік, өзара көмек
4	«Маша мен аю»	Үлкенді тыңдау
5	«Қарлығаштың құйрығы неге айыр?»	Мейірімділік, батылдық
6	«Түлкі мен ешкі»	Абай болу, ақылдылық
7	«Үш аю»	Әдеп, тәртіп
8	«Арыстан мен тышқан»	Достық, жақсылық
9	«Алтын сақа»	Батылдық, тапқырлық
10	«Қотыр торғай»	Әділдік, жауапкершілік
11	«Құмырсқа мен шегіртке»	Еңбекқорлық
12	«Үйшік»	Ынтымақ, достық
13	«Күн астындағы Күнекей қыз»	Мейірім, адалдық
14	«Аяз ата»	Жақсылық, жомарттық
15	«Екі лақ»	Келісім, сақтық
16	«Жеті лақ»	Қауіпсіздік, ата-ананы тыңдау
17	«Түлкі, ешкі және қасқыр»	Ақылдылық, сақтық
18	«Қаңбақ шал»	Тапқырлық, батылдық
19	«Күлше қыз»	Сабыр, мейірімділік
20	«Ақылды қыз»	Ақыл, тапқырлық
21	«Алдар көсе мен Шықбермес Шығайбай»	Әділдік, тапқырлық
22	«Үш торай»	Еңбек, жауапкершілік
23	«Аю, түлкі және қасқыр»	Достық, адалдық
24	«Керқұла атты Кендебай»	Батырлық, отансүйгіштік
25	«Сиқырлы алма»	Адалдық, бөлісу
26	«Қызыл телпек»	Қауіпсіздік, сақтық
27	«Жақсылық пен жамандық»	Ізгілік, адамгершілік
28	«Арыстан мен тышқан»	Көмек, достық
29	«Тазша бала»	Ақыл, тапқырлық

«Ертегі – отбасы сахнасында»
Қорытынды
Барлық құндылық

Ескерту: 30-аптадағы әлем ертегісі ретінде 8-аптадағы ертегіні қайталамай, педагог балалардың жасына қарай басқа қысқа әлем ертегісін таңдай алады. Негізгі арақатынас 24 қазақ + 10 әлем ертегісі = 70/30-ға жуық сақталады.

ӘР САБАҚТАҒЫ «ӨНЕГЕЛІ СҰРАҚТАР»

Ата-анаға дайын сұрақтар ұсынылады:

Түсіну үшін:

* Ертегіде кімдер болды?
* Саған қай кейіпкер ұнады?
* Не болды?

Құндылықты түсіну үшін:

* Кейіпкер неге олай жасады?
* Оның жасағаны дұрыс па?
* Ол кімге көмектесті?
* Неге көмектесу керек?

Баланың жеке ойы үшін:

* Егер сен сол жерде болсаң, не істер едің?
* Сен досыңа қалай көмектесер едің?
* Үйде осындай жағдай болса не істейміз?

Отбасылық байланыс үшін:

* Біздің отбасымызда кім кімге көмектеседі?
* Біз бірге қандай жақсы іс жасай аламыз?
* Біздің отбасымыздың ең жақсы дәстүрі қандай?

АТА-АНАҒА «30 МИНУТТЫҢ 5 ЕРЕЖЕСІ»

Әр ата-анаға жобаның қарапайым ережесін ұсынуға болады:

Телефонды қоямыз.

2. Бірге оқимыз.

Балаға ертегіні өзіміз оқып береміз немесе кезекпен оқимыз.

3. Баланың ойын бөлмейміз.

Дұрыс емес жауап берсе де, ойын тыңдаймыз.

4. Үгіт айтпаймыз – сұрақ қоямыз.

«Бұлай істеу керек» деудің орнына «Сен қалай ойлайсың?» дейміз.

5. Соңында бірге әрекет жасаймыз.

Сурет саламыз, рөлге кіреміз, кейіпкерді бейнелейміз немесе шағын көрініс көрсетеміз.

ЖОБАНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ БӨЛІГІ

Жыл бойы бала мен ата-анаға мынадай шағын тапсырмалар беріледі:

«Ертегі кейіпкерін сал»

Бала сүйікті кейіпкерінің суретін салады.

«Кейіпкерге хат»

5–6 жастағы бала ата-анасының көмегімен кейіпкерге қысқа тілек айтады.

«Менің отбасым – ертегіде»

Отбасы мүшелері өздерін ертегі кейіпкерлері ретінде елестетеді.

«Ертегіні жалғастыр»

Ата-ана бастап береді, бала жалғастырады.

«Бір жақсы іс»

Ертегідегі құндылықты үйде бір жақсы әрекетпен бекіту.

10. ҚОРЫТЫНДЫ ЖОБА

«ЕРТЕГІ – ОТБАСЫ САХНАСЫНДА»

Оқылған ертегілер негізінде отбасылық театр фестивалі өткізіледі.

Қойылымға:

* бала;
* анасы;
* әкесі;
* ата-әжесі;
* аға-әпкесі немесе отбасының басқа мүшелері қатыса алады.

Әр отбасы бір ертегіні таңдап, 5–7 минуттық шағын қойылым дайындайды.

Қойылымның міндетті элементтері:

1. Ертегі атауы

2. Кейіпкерлерді отбасы мүшелерінің сомдауы
3. Баланың негізгі рөлді орындауы
4. Құндылықтың көрініс табуы
5. Соңында отбасының қысқа қорытынды сөзі
Мысалы: «Біздің ертегіміз бізге бір-бірімізге көмектесу және бірге болу маңызды екенін үйретті».

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕ

Жоба соңында 4–6 жастағы бала:
* ертегіні қызығушылықпен тыңдайды;
* негізгі кейіпкерлерді ажыратады;
* қарапайым оқиғаны ретімен айта алады;
* жақсы және жағымсыз әрекеттерді ажыратады;
* өз ойын еркін жеткізуге талпынады;
* мейірімділік, достық, еңбек, жауапкершілік туралы түсінігі қалыптасады;
* ата-анасымен бірге кітап оқуға дағдыланады;
* сахнада өзін еркін ұстауға үйренеді;
* отбасы мүшелерімен шығармашылық әрекетке қатысады.

Ата-ана үшін:
* баламен сапалы қарым-қатынас уақыты қалыптасады;
* отбасылық оқу дәстүрі қалыптасады;
* баланың қызығушылығы мен ойын жақсырақ түсінуге мүмкіндік туады;
* бала тәрбиесінде ертегіні тиімді қолдану дағдысы қалыптасады.

Жыл соңындағы басты нәтиже:
«Мен ертегі тыңдадым» → «Мен ертегі туралы ойландым» → «Мен құндылықты түсіндім» → «Мен отбасыммен бірге әрекет еттім» → «Мен сахнада көрсете алдым».